

ISPOD STOLA

(Vegissmeinnicht)

Mama je rekla: "Idi pod stol i ostani tamo inače će te Krampus odnijeti!", pa je navukla zavjesu na "kući" kao što uvijek radi kad je ljuta, no ja znam da danas nije ljuta, nego tužna, jer čitav dan nije pjevala – ni šivala ni pjevala – samo je hodala kuhinjom brže nego inače, i lupala posuđem i govorila:

- Bože Dorica! Bože Dorica!

Bilo mi je dosadno pod stolom, tako , čitav dan, ali sam se bojala Krampusa, crnog, dlakavog, s rogovima i kopitama...

Krampus odnosi zločeste curice! – rekla je mama za «Nikolinje», a onda sam našla naranču i praline bombone u cipeli na prozoru... Odnijela sam ih u «kuću» i odmah pojela naranču; htjela sam i bombone, ali mama nije dala.

Boljet će te trbuh! – rekla je i uzela mi vrećicu, a poslije sam bombone morala dijeliti sa Šteficom...

Štefica mi je htjela uzeti i «kuću», ali joj je mama zabranila.

- To je Slavičina «kuća»! – rekla je, i poslala Šteficu u sobu. – Ti si već velika.

***

Kad smo se doselili u «gradske kuće», u kuhinji smo našli stol, ogroman, s debelim nogama, koje ne stoje na podu, kao obično, nego na ovalnom podlošku, a između su prečke...

Pitala sam mamu "čiji je to stol?"

Od bivših stanara – rekla je. - Vidiš kako je ogroman, ne da se progurati kroz vrata. Zato ga valjda nisu mogli odnijeti sa sobom. Mora da ga je stolar napravio u kuhinji...

Onda je uzela je krparu i stavila mi je pod stol. Zatim je sašila je zavjesu - sa Suncem koje se smije - objesila je oko stola, tako da sam unutra ostala skrivena, i rekla mi:

- Ovo je tvoja kućica!

Nitko u ulici nema svoju kuću, kao ja!

-Bako, brzo! Dorica je počela!

Teta Dorica je krasna kao slika, ali je strašno debela...Kad je prije dva dana došla k nama mama se rasplakala kad joj je vidjela trbuh...

- Naravno da možeš ostati Dorica! – rekla joj je i otišla u sobu spremiti joj krevet, a teta Dorica je sjela za stol u kuhinji i metnula lice u dlanove i zaridala da su joj se ramena tresla, i kosa joj je pala na ruke, a kad ih je maknula bila je natečena i mokra u licu, a kosa joj je bila siva....

Zašto je plakala teta Dorica?

Valjda zato jer je boli trbuh!

- Sirota! – rekla je mama baki – i zabranila joj da zove babicu, »ni za što na svijetu!«, rekla je, što je prava šteta, jer je to jako dobra teta...Kad joj je mama šivala donijela mi je plavog lakrdijaša od krpica, Florijana, Štefici je bilo krivo, ali nije mogla ništa, i posudila je mami 300 dinara kad smo išli na Sjeverni pol, tako da smo se mogli vratili, što je bila prava sreća, jer sam već bila strašno gladna, a Štefica je sva pobijelila...

Zašto mama ne šiva i ne pjeva otkako je došla teta Dorica? Bit će da je bolesna kad toliko viče, a onda će dobiti kiflicu, sigurno, i ja bih kiflicu!

Mama mi kupi kiflicu samo kad sam bolesna...

- Dragi bože pošalji mi vrućicu, da dobijem kiflicu! – molila sam, što je grijeh, i zato na zimu, za kaznu, neće doći Sveti Nikola, već samo Krampus, grozan, dlakav, s kozjim nogama i rogovima...

- *To će potrajati! Uska je, preuska! Da ipak zovemo babicu?*

- *Zar si poludjela? Ona će reći, morat će reći. Nećemo je zvati! Dođi!*

Bojim se razgrnuti zavjesu na "kući" da se Krampus ne bi naljutio...Mama kaže da Krampus sjedi u sredini zemlje, u plamenu, i riga oganj iz usta i iz nosa, tako da je okolo sve spaljeno od njegovog daha - kao oko one kuće u susjedstvu što je izgorjela lani - a okolo vrište đavoli i šibaju grešnike zlatnim šibama, da im je sva koža crvena...Tako su istukli i Pavla kad je praćkom pogodio teglu s višnjevačom na balkonu susjede Irene, na nogama su mu od šibanja ostale crvene pruge, i vikao je, vikao, kao i teta Dorica što više iz naše sobe...

Zašto mi mama ne donese Florijana?

Kad smo išli Ilicom pala sam i ogrebla koljeno.

Samo da ne iskoči bradavica! – rekla je mama i onda mi je kupila "leptira" od papira...Htjela sam staklenu bebu koja zatvara oči i miče rukama u laktu i ramenu, i noge u koljenima, ali mama je rekla: "Leptir i kiflica!" i onda više nisam plakala...

Rado bih teti Dorici dala staklenu bebu, pa da više ne bude žalosna...

A tko je bio? – pitala je baka mamu.

- Ne znam – rekla je mama. – Pripovijedalo se o njoj i mladom gospodinu, tvorničarevom sinu.

Mladi gospodin je onaj koji stoji pred dućanom i govori: «Ljubim ruke, milostiva!», i nutka mene i Florijana praline bombonima, a miriši kao mamina bočica za Božić... Mama kaže da je on "kicoš" i "hohštapler", ali mu se ipak smješka jer joj "daje na veresiju"...

- *Pripremi toplu vodu i škare! Ali ne vjerujem da će uspjeti! Bože, još bi mogla i umrijeti!*

Umrijeti kao tata...

Kad su me doveli sa sela tata je jeo grožđe, a bila je zima. Tata mi je rekao: "Uzmi!", ali mama me posjela u kut i naredila mi da budem mirna.

Ne jedi grožđe – rekla je. – Ti si zdrava!

Onda je tata izvadio iz džepa dvadesetipetparku i dao mi je.

- Uzmi dvodinarku za čokoladu – rekao je, kao da ja ne znam što je dvadesetipetparka, a što dvodinarka...

Lažov je tata, lažov i zato ga je Krampus odnio...

***

Razmaknula sam zavjesu na «kući» i pogledala van: baka je ušla u kuhinju, stala uz štednjak i krpom uhvatila drške lonca s vrućom vodom. Onda je lonac odložila na pod i otišla do kredenca. Izvadila je pol-litrenku u kojoj je još bilo malo crnog vina od Someka. Baka svaki dan pije vino "za snagu", od Someka; a ne voli vino od Čavleka...»A do Someka»- rekla je Štefica _ «treba pješačiti dva puta duže nego do Čavleka». Kad joj je Štefica donijela vino od Čavleka, baka ga je probala i rekla:

- To je vino od Čavleka!

Baku nitko ne može prevariti, čak ni Štefica...

Baka je ispraznila politrenku i vratila je u kredenac.

Iz džepa je izvadila krunicu.

Vrijeme je, vrijeme je!

Baka se sagnula k loncu, podigla ga i opet izašla u svojim papučama što nam ih je mama sašila od štofa.

Rekla sam mami da i mene nauči šivati.

- Nisi luda da znaš šivati – rekla je. – Onda ćeš cijeloj rodbini morati šivati badava!

...Htjela bi da mama dođe u kuhinju, pospana sam i gladna. A nema ni Florijana...

Baka se vratila, razgrnula zavjesu na "kući".

Slavica, Slavica - pozvala me.

Pružila je ruku kroz zavjesu i dodala mi unutra komad kruha namazan mašću, nije ga posipala šećerom.

Pojedi to i idi spavati – rekla je. Već je prošlo sedam sati!

Baka više voli Šteficu nego mene, jer je ona "izrezani tata" i jer je "mršava i bolesna". Baka Štefici posipa šećer na mast i kuha joj krepku juhicu od telećih kostiju i povrća.

"Tebe su ugojili na selu kao pajceka". kaže baka. Tvrdi da ću ja "dobiti jesti u gostima"....

Gosti su kad mama šiva za milostivu Generalicu...Onda me uzme za ruku pa idemo na Pantovčak u veliku kuću s vrtom. Za doručak dobijem žemlju, putar, džem i bijelu kavu, a popodne ima kolačića od Pepice.

Milostiva Generalica dala je mami zlatne naušnice, s plavim cvijetom u sredini.

Rinčice su za Slavicu - rekla je, da ih mama ne bi dala Štefici.

Pitala sam mamu kakav je to cvijet?

Vergissmeinnicht – odgovorila je. – Raste pokraj potoka.

Onda su rinčice stajale u ormaru, dok nije došla teta babica i probušila mi uho zlatnom iglom da mogu nositi svoje rinčice. Ali nisam ih mogla nositi odmah. Prvo mi je teta babica gurnula konac u rupicu u uhu i mama je pazila da okrećem konac par puta na dan... Poslije su svi govorili da imam krasne rinčice, čak i baka...

Zašto više teta Dorica?

Kad je došla k nama Štefica je pitala baku:

Zašto teta Dorica ima veliki trbuh?"

Onda je baka rekla mami:

Pošalji je na selo, k strini...

Napravile su joj zavežljaj i drugo su jutro Štefica i baka otišle na vlak. Baka se vratila navečer, bez Štefice, i onda smo ona i ja spavale na stolu u kuhinji, gdje inače spava mama, a mama je spavala s tetom Doricom u sobi, gdje inače spava baka sa Šteficom...

- Što je s tim škarama?

Baka se vratila u kuhinju, traži škare u "Singerici", što ih je mama metnula u ladicu od kredenca...

- Nisu u «Singerici», Morati ćeš doći.

Mama je došla, htjela sam je pitati mogu li van, radi Krampusa, ali je opet otišla, a za njom i baka. Teta Dorica više jače nego ikad, kao susjeda Fanika, kad joj se vruća juha prolila po nozi. Mama i ja izašle smo u hodnik da vidimo tko to jauče i našli susjedu Faniku s opečenom nogom.

Već se sve ispušilo – rekla je mama.

Namazala je susjedi Faniki nogu bjelanjkom, a meni je obećala žumanjak sa šećerom. Onda me je poslala da kažem baki da se susjeda Fanika opekla i da ide po gospodina doktora.

Gospodin doktor je onaj u bijeloj kuti koji mi je zarezao ruku, pa su izbile kraste. Ne plaći! - rekla mi je mama. - To te ništa ne boli!...

Teta Dorica je ušutjela, ne više više...Netko plače u našoj sobi, tiho kao beba susjede Irene, koja je nekud nestala...Kamo je beba otišla?

Baka je ušla u kuhinju, uzela stolicu i odnijela je do kredenca. Popela se na stolicu i s kredenca skinula veliku teglu od pekmeza.

Mama jesenas nije ukuhala pekmez.

Šljive su slabo rodile - rekla je. - Ove godine nećete jesti pekmez!

Zato su tegle za pekmez prazne i etiketu smo skinuli kad smo ih oprali...Onda sam išla u dućan po marmeladu na kriške. Mladi gospodin mi je izvagao marmeladu, odrezao od ostatka komadić i rekao:

Ovo je za malu gospođicu jer ima lijepu mamicu!

Mama ne izlazi iz sobe, a baka stalno hoda amo tamo, od sobe do kuhinje, i gundā da je "bole noge". Zašto je teglu od pekmeza zamotala u novinski papir? Metnula je teglu na stolicu, prekrstila se i rekla:

- *Bože, oprost mi. Bože oprost mi.*

Baka je zgriješila i Krampus će doći po nju...

Mama je na vratima.

- *Požuri se! Uzmi nož...Lakše ćeš kopati. A ono metni u naprtnjaču i zakopaj negdje na poljani.*

- *Što je tebi? Da nisi poludjela? Ionako će ići u čistište, a mi ćemo grijehe ispaštati! Ja ću do Mirogoja...*

- *Luda si! Vani je sad policijski sat! Što ako te ulove?*

- *Neka me ulove! Na Mirogoj ili nikud! To da znaš!*

Mama kaže da je policijski sat postao od nedavno kad su došli vojnici i zatvorili sve dućane. Mama je pripovijedala i baki kako je došla u dućan gospodina Schmita, htjela je kupiti čarape, jer su joj se stare poderale, ali u dućanu nije bilo više ničeg, ni za pojesti, ni za obući.

- Police su ispraznili do zadnje iglice - rekla je mama baki - a gospodin Schmit je sjedio za pultom, držao se za glavu i govorio da će poludjeti!

Jeste li vidjeli, milostiva, što su mi učinili? Sve su odnijeli! Sve! - ponavljao je.

Ni mladi gospodin nije pomagao kao inače, otišao je kući još jučer, kad su ispraznili dućan i drugi se dan nije javio na posao.

- Nije lud da se javi! - rekla je baka.

Mama kaže da je savjetovala gospodinu Schmitu neka se sakrije, da je "vrag uzeo šalu i da će i njega uzeti", ali je gospodin Schmit odgovorio mami da ima "još robe u magazinu koju nisu našli, jer su se žurili" i da "mora sakriti tu robu inače je propao..."

Glupan je gospodin Schmit, glupan - rekla je mama. - Što će mu roba kad će ga zatvoriti?

Vojnici su došli su i drugi dan, mama je bila blizu dućana, pa je vidjela, nosila je mušteriji haljinu i rekla mi da ću dobiti žemlju.

Vojnici su se dovezli na kamionu i govorili su njemački. Ušli su u dućan gospodina Schmita, "kao da je njihov", i potrgali vrata magazina.

Unutra je bio gospodin Schmit, pakirao je robu u vreće i sanduke. Sve su vreće i sanduci bili spakirani kad su došli vojnici....Onda su vojnici podigli sanduke i vreće i odnijeli ih u kamion, a gospodin Schmit je stajao kraj vrata i «bijelo gledao». Naočale su mu pale i razbile se. Mama kaže da je sreća što "ništa nije vidio". I rukav jakne bio mu je poderan, a iz nosa mu je curila krv, uprljavši bijelu košulju koja nikad nije bila prljava...Dva vojnika su zgrabila gospodina Schmita i ugurala ga u kamion, tako da je pao na svoje sanduke i vreće, čemu su se vojnici smijali. Onda je kamion s gospodinom Schmitom odjurio, i više ga" nitko nikad nije vidio", rekla je mama, a baka se na to prekrstila i rekla:

- To je propast svijeta!

Mama je donijela zelenu naprtnjaču koju je tata nosio kad bi išli na Sljeme i stavila je baki na leđa.

Onda je donijela teglu od pekmeza koju je baka zamotala u novinski papir i ugurala je u naprtnjaču.

- Daj mi štap ! – rekla je baka.

Ona uvijek nosi štap kad ide na ulicu.

A nož mi metni u pregaču!

Mama je stavila nož u pregaču, onda je baka otvorila vrata, okrenula se u kuhinju i rekla:

Zapali svijeću!

Mama je klimnula da hoće i zatvorila vrata za bakom, ali se nije vratila u kuhinju, nije me ni pogledala,

a ja,

ja sam htjela da dođe,

da me pozove k sebi i

da mi kaže,

kamo je to baka odnijela pekmez što smo ga pojeli još lani?